

Udruga „U ime obitelji“
Zvonimirova 17, 10000 Zagreb, Croatia
OIB: 27741674988
tel +385 1 799 9730
e-mail: info@uimeobitelji.net
IBAN: HR5223600001102351957
SWIFT CODE/BIC: ZABAHR2X

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav
Trg svetog Marka 6
Zagreb

U Zagrebu, 16.11.2016.

Predmet: Prijedlozi udruge U ime obitelji za poboljšanje izbornog sustava

Poštovani,

Nadovezujući se na javnu raspravu o promjeni izbornog sustava, slobodni smo Vas podsjetiti da je građanska inicijativa „Birajmo zastupnike imenom i prezimenom“ **u samo 2 tjedna (21.9.2014. - 5.10.2014.) prikupila potpise više od 380 000 građana** koji su tada činili, a i danas čine, više od 10% biračkog tijela, koliko je potrebno za raspisivanje građanskog referenduma. Tadašnji ministar uprave, Arsen Bauk, tvrdio je kako u trenutku predaje potpisa u Hrvatskoj pravo glasa imalo 4,1 milijuna birača, što je, na žalost, Ustavni sud RH prihvatio kao točno. Udruga U ime obitelji zatražila je 17. 4. 2015. od Europskog suda u Strasbourgu utvrđivanje legitimnosti ovakve odluke Ustavnog suda.

Demokratizacija izbornog sustava u Hrvatskoj preduvjet je demokratizacije društva, odnosno ostvarivanja veće odgovornosti saborskih zastupnika, članova vlade i političara prema biračima. Vlast proizlazi iz naroda (Ustav RH, čl. 1.) i temeljeno je pravo hrvatskih birača da mogu odabrati konkretne osobe koje će ih predstavljati te ih, isto tako, ako su zadovoljni njihovim radom, ponovno izabrati, a ako nisu – kazniti, odnosno, ne izabrati.

Evo koje promjene izbornog sustava je zatražilo više od 380 000 hrvatskih birača:

- 1) Preferencijalno glasovanje **bez cenzusa s pravom na odabir tri kandidata,**
- 2) Smanjenje izbornog praga **s 5 na 3 posto,**
- 3) Mogućnost glasovanja **dopisnim i elektroničkim putem,**
- 4) **Ujednačavanje vrijednosti glasa** birača u izbornim jedinicama,
- 5) Izborne jedinice **ne smiju dijeliti županije RH i Grad Zagreb,**

facebook
UlmeObitelji
www.uimeobitelji.net

u ime obitelji

Udruga „U ime obitelji“
Zvonimirova 17, 10000 Zagreb, Croatia
OIB: 27741674988
tel +385 1 799 9730
e-mail: info@uimeobitelji.net
IBAN: HR5223600001102351957
SWIFT CODE/BIC: ZABAHR2X

- 6) Prikupljanje **minimalno 3 000 potpisa** za kandidacijsku listu izvanparlamentarne političke, stranke ili nezavisne liste koja želi kandidirati svoje predstavnike u Sabor,
- 7) **Zabrana zajedničkih kandidacijskih lista** dviju ili više političkih stranaka.

Evo i kratke razrade svake zatražene promjene:

1) Na dvama posljednjim provedenim parlamentarnim izborima, većina birača koristila je pravo preferencijalnog glasa. Na izborima u rujnu ove godine preferencijalni glasovi su omogućili da 12 kandidata s lista u Sabor uđe izravnom voljom građana, što je tek 8% od ukupnog broja saborskih zastupnika, unatoč tomu što je 66% birača koristilo pravo preferencijalnog glasa. Da nije postojao cenzus od 10% u Sabor bi ušlo čak 37 zastupnika na temelju preferencijalnih glasova, što znači da bi učinak preferencijalnih glasova bio trostruko snažniji. Cenzus onemogućuje da kandidat na listi čiji kandidati ulaze u Sabor bude ispred ostalih kandidata od kojih je prikupio više glasova, ako ujedno nema više od 10% ukupnih glasova liste. Taj prag od 10% pokazao se prevelikim za dvije trećine od 37 kandidata koji bi, da nije bilo njega, ušli u Sabor. Smatramo, stoga, da bi uklanjanje cenzusa od 10% doprinjelo znatnoj demokratizaciji izbornog procesa.

2) Sadašnji izborni prag od 5% je relativno visok za hrvatske prilike i predstavlja osnovnu prepreku svim političkim strankama, osim onim najvećima, koji ne predstavljaju stavove velikog dijela biračkog tijela. Zbog toga **smatramo da se smanjenje izbornog praga nameće kao jedna od nužnih mjera za pošteniji izborni sustav u kojem će saborski zastupnici stvarno biti predstavnici onih koji su glasali za njih**. Ova bi mjera išla zajedno s točkom 7) o zabrani zajedničkih kandidacijskih lista. Smanjenjem izbornog praga daje se ravnoteža u višestranačju koja je puno pravednija od zajedničkih kandidacijskih lista. Prijedlog izbornog praga od 3% se nalazi unutar granica dobrih europskih primjera gdje je najčešći raspon od 2% do 4%.

3) **Glasovanje dopisnim i elektroničkim putem** omogućilo bi svim hrvatskim državljanima, a posebno onima kojima je to otežano iz zdravstvenih razloga, ili jer nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, ili jer su se zatekli izvan Republike Hrvatske, da glasaju dopisno, tj. poštom ili elektronički – internetom. **Ovakvi načini glasanja omogućuju svima da lakše ostvare svoje biračko pravo zajamčeno u članku 45. Ustava prema kojem »hrvatski državljani imaju opće i jednako biračko**

u ime obitelji

Udruga „U ime obitelji“
Zvonimirova 17, 10000 Zagreb, Croatia
OIB: 27741674988
tel +385 1 799 9730
e-mail: info@uimeobitelji.net
IBAN: HR5223600001102351957
SWIFT CODE/BIC: ZABAHR2X

pravo«. Trenutno imamo situaciju da je brojnim Hrvatima izvan domovine *de facto* **onemogućeno biračko pravo** jer moraju potrošiti nekoliko sati kako bi došli do svog biračkog mjesta.

4) Do sada se iz svake, od I. do X., izborne jedinice biralo fiksno po 14 zastupnika unatoč tome što su postojale **razlike i preko 30% u broju birača između izbornih jedinica**. Zbog toga glasovi birača u nekim izbornim jedinicama »vrijede« mnogo manje nego u drugim izbornim jedinicama. Potrebno je donijeti zakonska rješenja kojima bi se **ujednačila „vrijednost“ glasova u svim izbornim jedinicama**.

5) Trenutni broj i veličina izbornih jedinica značajnije **pogoduje “lokalnim” strankama u odnosu na “nacionalne” stranke**, a time je bitno narušeno načelo pravedne zastupljenosti birača. Pa tako za ukupno isti broj glasova birača “nacionalna” će stranka osvojiti nerazmjerno manji broj saborskih mandata u odnosu na “regionalnu” stranku. Osim navedenog, neke su izborne jedinice trenutačno formirane tako da neprirodno dijele postojeće jedinice područne samouprave, pa je tako npr. **Grad Zagreb podijeljen između čak četiri izborne jedinice, tj. I., II., VI. i VII. izborne jedinice**. U Europi izborne jedinice uglavnom slijede granice zacrtanih administrativno-upravno-teritorijalnih granica, a **to je stav i Venecijanske komisije**.

6) Na posljednjim parlamentarnim izborima, u većini izbornih jedinica, više od pola stranaka koje su se kandidirale **osvojile su manje od 1% glasova birača**. Izbornim natjecanjem velikog broja stranaka koje ne dobiju niti 1% glasova birača **stvara se privid demokracije, nepotrebno se rasipaju glasovi i zagušuje izborni prostor**. Zbog toga »U ime obitelji« predlaže da izvan parlamentarne stranke i nezavisne liste moraju prije izbora prikupiti minimalno 3.000 potpisa birača na nacionalnoj razini kao preduvjet za kandidaturu na parlamentarnim izborima.

7) U razmjernom sustavu koji predlažemo, **s velikim izbornim jedinicama i relativno niskim izbornim pragom od 3%, nema nikakve potrebe za zajedničkim kandidacijskim listama političkih stranaka** i time ni na koji način nije ugroženo načelo višestranačkog sustava. Naime, u koalicijama prije izbora skupljaju se razne stranke na zajedničkoj kandidacijskoj listi i takva koalicijska lista treba zadovoljiti iste izborne uvjete (npr. prijeći izborni prag od sadašnjih 5%) kao i stranka koja samostalno nastupa na izborima. Zbog toga se događa da **pojedine stranke, iako nemaju potporu u biračkom tijelu, a isključivo zahvaljujući drugim »jačim« strankama s kojima su u predizbornoj koaliciji, dobiju**

u ime obitelji

saborske zastupnike i/ili čak dobiju mogućnost sudjelovanja u obnašanju najviše izvršne javne vlasti, što je krajnje nepravedno.

Udruga „U ime obitelji“
Zvonimirova 17, 10000 Zagreb, Croatia
OIB: 27741674988
tel: +385 1 799 9730
e-mail: info@uimeobitelji.net
IBAN: HR5223600001102351957
SWIFT CODE/BIC: ZABHR2X

S poštovanjem,

Ivo Džeba

U ime obitelji

facebook
UlmeObitelji
www.uimeobitelji.net